

Redakcja LUDU życzy wszystkim czytelnikom, dobrodziejom i współpracownikom pomyślnego i błogosławionego przez Boga, Nowego Roku.

(Ze względu na urlop pracowników drukarni, LUD w polskim wydaniu ukaże się na początku miesiąca lutego, 1991 roku).

Wałęsa na Jasnej Górze

“Królowo Polski, w tej dziejowej chwili, stoję przed Tobą, u źródeł mego zawierzenia. Obejmując z woli narodu urząd Prezydenta Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, świadom odpowiedzialności wobec Boga, Narodu, historii i sumienia — przysięgam: niezłomnie strzec godności narodu oraz suwerenności i bezpieczeństwa państwa; wobec wszystkich obywateli naszej ojczyzny kierować się sprawiedliwością i miłością; praw Rzeczypospolitej wiernie dochować; służbie Narodowi i Ojczyźnie poświęcić się niepodzielnie. Przysięgam! Tak mi dopomóż Bóg!”

Słowa te wypowiedział prezydent Lech Wałęsa podczas mszy św. przy uroczystości odsłoniętym Obrazie Matki Boskiej Częstochowskiej “Królowej Polski” w sanktuarium jasnogórskim.

Witając gości, generał zakonu paulinów, ojciec Jan Nałaskowski, wręczył mu zabytkowy tryptyk z prośbą o umieszczenie na prezydenckim biurku oraz poinformował, że od wtorku codziennie o godz. 15:30 odprawiana będzie msza św. w sanktuarium w intencji prezydenta i Ojczyzny. Prymas Józef Glemp nadesłał do prezydenta telegram, odczytany w czasie mszy św., w którym

zapewnia o swojej modlitwie do Matki Boskiej, aby wspierała prezydenta “w szlachetnej misji przewodzenia solidarnemu budowaniu naszej Ojczyzny we wszystkich jej wymiarach”. Głównym celebransem liturgii był bp Tadeusz Gocłowski, ordynariusz gdański.

Po mszy, prezydent wraz z małżonką byli podejmowani przez ojców paulinów obiadem. Lech Wałęsa jest od 6 lat konfratrem zakonu jasnogórskiego. W kaplicy i na dziedzińcu witało prezydenta kilka tysięcy osób.

(“Dziennik Polski”)

Jaruzelski przeprosza polski naród

Ustępujący prezydent Wojciech Jaruzelski, w przemówieniu pożegnalnym transmitowanym przez radio i telewizję, powiedział słowa, jakich nigdy nie powiedział żaden przywódca komunistyczny.

“Moja służba państwowa dobiega końca z serdeczną myślą o naszej wspólnej Ojczyźnie. Pana Lecha Wałęsę pozdrawiam, raz jeszcze gratuluje wyboru”.

“Błądzić jest rzeczą ludzką. Błądziłem i ja, ale nie zabiłem na bezdroża. Przyświecało mi zawsze dobro kraju, jego autorytet, stabilność i

nienaruszalność granic, wola oszczędzenia Polsce tragedii, a ludziom — cierpień ponad miarę”.

“Taką drogą starałem się iść. Rozumiem jednak, że ludzkich losów nie można mierzyć w statystycznej skali. Każda krzywda, ból, niesprawiedliwość mają własne imię. Jestem świadom, że było ich niemało. Tkwi to we mnie jak cierń. Słowo “przeproszam” brzmi zbyt zwyczajnie, lecz nie mogę znaleźć innego”.

“Chcę prosić o jedno: jeśli czas nie ugasił w kimś gniewu lub niechęci — niechaj będą one skierowane przede wszystkim do mnie. Niech nie dotkną tych, którzy — w ówczesnych warunkach,

uczciwie i w najlepszej wierze — nie oszczędzili trudu dla odbudowy i budowy naszej ojczyzny”.

“Uważałem swą prezydenturę za jedno z przezeń mostu, łączącego Polskę wczorajszą z tą, która wejdzie w XXI wiek”.

“Przyszedłem do Belwederu jako człowiek polskiej lewicy. Z ciężarem jej win, ale i z poczuciem jej dokonań. Pełniłem ten urząd bezstronnie, ponad podziałami. Odchodzę z niezmiennym przeświadczeniem, że rozpoczęta przy Okrągłym Stole droga kompromisu, porozumienia i pojednania jest dla Polski drogą najpewniejszą”.

(“Dziennik Polski”)

ZMIANY W KONSTYTUCJI RP

Trwają prace nad nową Ustawą Zasadniczą. Minie jednak sporo czasu zanim projekt nowej konstytucji trafi pod obrady Sejmu.

W ostatnich dniach grudnia ub. r. parlament w trybie doraźnym znowelizował więc kilka zapisów Konstytucji z 1952 r., rażąco odstających od realiów demokratyzującej się polskiej rzeczywistości. Przede wszystkim usunięto zapis (art. 3, ust. 1) o przewodniej roli PZPR w państwie i szczególnej pozycji w mechanizmach państwowych dawnej koalicji — PZPR, ZSL i SD. Zniknął też zapis o Patriotycznym Ruchu Odrodzenia Narodowego, utworzonym w okresie stanu wojennego i rozwiązany w końcu ub. roku. Jednocześnie rozstrzygnięto kwestie bytu prawnego partii politycznych. Nie muszą one już uzyskiwać zgody na zawiązywanie się i działalność. Sprawy szczegółowe rozstrzygnie ustawa o partiach politycznych. Jej rządowy projekt do minimum ogranicza reglamentację prawną. Jedynym ogranicznikiem działalności politycznej partii jest obowiązek poszanowania Konstytucji. Partie nie będą też otrzymywać dotacji państwowych, muszą finansować się same, a wydatki związane z udziałem w kam-

paniach wyborczych ureguje ordynacja wyborcza. Nie będą też mogły prowadzić działalności w zakładach pracy, jednostkach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Obrony Narodowej oraz ogniach administracji państwowej.

W poprawkach do Konstytucji pojawiło się nowe stwierdzenie, że Polska jest państwem nie tylko demokratycznym, ale i prawnym. Oznacza to, że państwo w każdej sytuacji rządzi się prawem, stosując je nie tylko formalnie. Że nie zawsze tak było świadczy m. in. wiele ustaw szczególnych, np. działających wstecz, naruszających umowy i zobowiązania, własność prywatną, a nierzadko także prawa człowieka, jak chociażby ustawa o urzędzie MSW z 1983 r. czy o szczególnej odpowiedzialności karnej z 1985 r.

Prokuratura podlegająca najpierw Radzie Państwa, a później Prezydentowi, została podporządkowana ministrowi sprawiedliwości, a więc i rządowi. Powróciła więc do dawnego usytuowania w strukturach państwa. Pozwala to rządowi korzystać z tego instrumentu walki z przestępczością i wpływać na wyroki sądowe przez rewizje prokuratorskie w sądach wyższej instancji.

W sferze ekonomicznej nowy zapis w konstytucji poręcza swobodę wszelkiej działalności gospodarczej i gwarantuje równość wszystkich form własności (państwowej, spółdzielczej, prywatnej). Nowe jest również postanowienie, że “wyłączenie jest dopuszczalne wyłącznie na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem”.

Skreślono z konstytucji postanowienia gwarantujące opiekę państwa nad rodziną, macierzyństwem i młodym pokoleniem. Zapis ten i tak pozostawał tylko na papierze.

Dobrej, nowej konstytucji nie stworzy się przez same zmiany i uzupełnienia. Nowelizacja ma zatem charakter doraźny i symboliczny, ale przecież i symbole wiele znaczą dla narodu, który jak najszybciej chce się pozbyć skompromitowanego systemu i otrząsnąć z marazmu. Symbolem zasadniczym jest np. przywrócenie krajowi dawnej nazwy “Rzeczpospolita”, a orłowi korony, zastąpienie komunistycznej formuły: “lud pracujący miast i wsi” słowem — “naród”. Pojawiło się ono już w ustawie z 3 maja 1791 r., a pierwsza po rozbiorach Konstytucja polska z 1921 r. zaczynała się od słów: “My, Naród Polski...”

Stanisław Kuźniak

Opłatek Polskich Księży i Sióstr

Zbliżają się Święta Bożego Narodzenia. W naszej polskiej tradycji religijnej zajmują one bardzo ważne miejsce, są bowiem wydarzeniem, które gromadzi polskie rodziny wokół stołu wieczerzy wigilijnej i Pasterki, są głębokim przeżyciem tajemnicy Bożej miłości w stosunku do ludzi. W tym roku naród polski będzie je obchodził również w duchu wdzięczności za odzyskiwaną niepodległość i suwerenność. Nasze obowiązki duszpasterskie nie zawsze nam pozwalają przeżyć "po polsku" te święta. Dlatego też organizujemy nasz coroczny "Opłatek", by chociaż częściowo powrócić do polskiej atmosfery Bożego Narodzenia.

Niniejszym zapraszam Księży i Siostry na tegoroczny Opłatek Polskich Księży i Sióstr, który odbędzie się w dniach 8 i 9 stycznia 1991 roku w Kurytybie, przy siedzibie Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii, Rua Hermínio Cardoso 119, w salonie i kościele parafii św. Piotra i Pawła przy tym samym adresie.

Przewiduje się następujący program:

8 stycznia — wtorek:

godz. 17,00 — godzina kapłańska i konferencja ascetyczna

19,00 — uroczysta Pasterka

20,30 — Wieczerza wigilijna, składanie życzeń, kolędy, rozdanie podarunków

9 stycznia — środa:

godz. 9,00 — Msza Święta koncelebrowana

10,00 — kawa

10,30 — Zebranie, sprawozdania, wolne wnioski, propozycje

12,30 — Obiad i zakończenie spotkania.

Prosimy o przywiezienie stuły i tuniki oraz małego prezentu.

Oczekując na to radosne spotkanie, serdecznie wszystkich Księży i Siostry pozdrawiam, oddany w Chrystusie

Ks. Benedykt Grzymkowski, T.Chr.
Rektor

JASEŁKA W KURYTYBIE

Aby uczcić Boże Narodzenie staropolskim zwyczajem, wystawiono Jasełka, w dniu 16 grudnia 1990 r. w parku Jana Pawła II.

Przedstawiał je — jak zawsze dynamiczny Zespół Pieśni i Tańca "Wisła".

Przygotowania trwały ponad miesiąc czasu w Towarzystwie Kościuszkowców, oraz przy kościele św. Stanisława.

Było dużo intensywnej pracy ze strony grupy teatralnej, baletowej, chóru i kapeli. Trzeba było sporządzić dodatkowo nowe stroje służące do danej okazji.

I oto w całej swej krasie ukazały się Jasełka odzwierciedlające na scenie — narodzenie Pana.

Piękne stroje, dobra i ładna gra sceniczna na tle wiekowych i brodatych piniorków, na tle srebrno zielonych platanów i w ogóle na tle świeżości i zieleni Parku, a do tego wyśmienita pogoda — razem to stanowiło żywy obraz narodzenia się Bożej dziecińcy.

Czego tam nie było?

Była "wesoła nowina" w postaci narodzenia się dzieciątka Jezus, tragedia w postaci Heroda nakazującego mordowanie dzieci, komedia w postaci śmierci i diabełka. Był też wątek ducha ludowego w postaci babuleńki i koziołeczka.

A wspólnie te motywy wytworzyły właśnie piękno — toczącego się życia wokół narodzonej Bożej dziecińcy.

Jesteśmy nadal krajem okupowanym

(Z Leonardasem Vilkasem, członkiem Rady Ligi Wolności Litwy rozmawia Małgorzata Dobrowolska) (Agencja Prasowa RP)

Agencja Prasowa RP: Sytuacja na Litwie budzi coraz większe zainteresowanie międzynarodowej opinii. Po secesji litewskiej partii komunistycznej od KPZR, kolejne wydarzenie zwróciło oczy Europy i świata na Pańską ojczyznę. Wyjeżdżając do Polski, opuszczał Pan jedną z republik sowieckich. Wraca Pan do kraju, który proklamował niepodległość...

Leonardas Vilkas: A powitają mnie rosyjscy funkcjonariusze służby granicznej. Oczywiście, deklaracja niepodległości jest bardzo ważnym wydarzeniem. Ma ono swoją wymowę, zwłaszcza międzynarodową. Nie kończy jednak, ale rozpoczyna okres otwartej walki o pełną suwerenność. Dopóki wojska sowieckie stacjonują na Litwie, jesteśmy nadal krajem okupowanym.

AP RP: Losy batalii o wolną Litwę zależą będą w dużym stopniu od stanowiska, jakie zajmą w tej sprawie rządy innych państw. Właściwa emancypacja dokonuje się jednak siłami społeczeństwa, które nigdy nie zaakceptowało sowieckiej aneksji, które najdłużej ze wszystkich wcielonych do ZSRR krajów stawiało opór, także zbrojny. Czy organizacja, którą Pan reprezentuje, dopuszcza użycie siły jako metodę walki?

L. V.: Nie. Liga Wolności Litwy od początku swojego istnienia działa wyłącznie metodami pokojowymi, co nie znaczy, że omijają nas represje i przemoc. Pomimo nich, w 1988 roku zdecydowaliśmy się rozpocząć działalność jawną. Wydany z tej okazji manifest miał szeroki oddźwięk także poza granicami ZSRR i — o ile wiem — przysporzył Moskwie wielu kłopotów na forum międzynarodowym.

Roczne Walne Zebranie

Zarząd Tow. im. Marsz. Józefa Piłsudskiego w Kurytybie zawiadamia wszystkich członków, że Roczne Walne Zebranie odbędzie się dnia 20 stycznia 1991 roku w lokalu własnym przy ul. Dez. Clotário Portugal, 68.

Początek zebrania o godzinie 14:30 w pierwszymwołaniu, o godzinie 15:00 w drugimwołaniu bez względu na ilość członków.

Członkowie zalegający z opłatą członkowską trzy miesiące tracą prawo głosu.

Za Zarząd

Maria Farfus — Sekretarz

Na całość złożyło się ponad trzydzieści zmian scenicznych przeplatanych kolędami. A działo się to, raz poważnie, raz tragicznie, raz komicznie, raz powolnie, raz gremialnie, raz swobodnie, a zarazem żywo, barwnie i wesoło.

"Bo ten koziołeczek był bardzo rozpustny". Było to nie lada przeżycie. Niech żałuje ten, kto nie uczestniczył w przedstawieniu.

Naprawdę było to ładne, melodyjne i po polsku zrealizowane widowisko.

Jasełka były dobrze zagrane i na czasie. Brało w nich udział ponad stu osób Zespołu Pieśni i Tańca "Wisła".

Choreografia: Profa. Halina Marcinowska.

Dyrygent: Ks. Jorge Morkis.

Prezes: Stefania Kopciuszyńska.

* * *

P. S. — Wśród licznej i wyborowej publiczności jeden z panów wskazując prawą ręką na puls lewej ręki powiedział tak: "To płynie we krwi i tego nam brakuje, dzisiaj odżyłem polskością".

"Wisła" przy Towarzystwie Tadeusz Kościuszkowców w Kurytybie, jest prawdziwie autentycznym zespołem polonijnym, popularyzującym: muzykę — pieśni — tańce, a ostatnio podjęło grę sceniczną — wszystko to w języku polskim, czego są wyrazem wystawienie Jasełek, oklaskiwanych bez końca.

Jan Kaniak

AP RP: Skoro deklaracja niepodległości jest krokiem w kierunku zbudowania suwerennego państwa, nasuwa się pytanie, co dalej. Jakie zadania na czas najbliższy stawia przed litewskim społeczeństwem obecna sytuacja?

L. V.: Trzeba stworzyć demokratyczną strukturę społeczną, co ściśle się wiąże z odsunięciem komunistów od władzy. Należy całkowicie obalić komunistyczną strukturę. Obecna, specyficzna polityka kadrowa prowadzi do zbudowania czegoś, co określiłbym jako "liberalny totalitaryzm".

Partia komunistyczna jest partią zbrodniczą. Jakże można wierzyć w jej skrucę i dobre intencje? W latach niepodległości partia ta była piątą kolumną Moskwy, jej rękami dokonano aneksji Litwy, ona przez wszystkie lata okupacji ciemniła nasz kraj.

Komuniści ponoszą za to wszystko odpowiedzialność. Sami rosyjscy okupanci, zdani tylko na siebie, nie mając oparcia w miejscowych kolaborantach, nie byłiby w stanie tak wszystkiego wynaturzyć i splugawić.

AP RP: Czy pańscy rodacy podzielają te poglądy na temat komunizmu i komunistów?

L. V.: Niestety, nie. Komunistom udało się bardzo wywindować swój autorytet, po odseparowaniu się Litewskiej Partii Komunistycznej od KPZR. Partię "macierzystą" określa się obecnie jako siedlisko stalinizmu i agenturę Moskwy, w "nowej" widząc tych właściwych, dobrych komunistów (z Brazauskasem na czele!).

**LUD
OPOVO
LUD**

Tygodnik Edytora LUD LTDA.

Dyrektorzy: Ks. Jorge Morkis, Miecislau Surek i Paulo Filipake

Redaktorzy: Ks. Jorge Morkis (w j. polskim) Miecislau Surek (w j. portugalskim)

Departament Handlowy: Józef Rendak

Administracja: Alameda Cabral, 846, Caixa Postal, 988 — Telefon: (041) 222-1057 (PABX). Kod Poczty — 80.001 — Curitiba - Parana-Brasil.

Korespondenci/Współpracownicy: Pe. Ladislaw Serzysko, CM; Pe. Benedykt Grzymkowski, SC; Pe. Stanisław Turbański, SVD; Sr. Aleksander Engelsch; Sr. Tomasz Lychowski; Sr. Tadeu Burzyński; Sr. V. J. Szankowski; Sra. Halina Marcinowska; Sra. Sława Sępniak; Sra. Irena Łoś; Danuta Lasłowska; João Krawczyk; Ks. Piotr Włoczyk (Niemcy); Ks. Jan Kułaga.

Prenumerata:

Półroczna (25 numerów) ..... Cr\$ 1.200,00

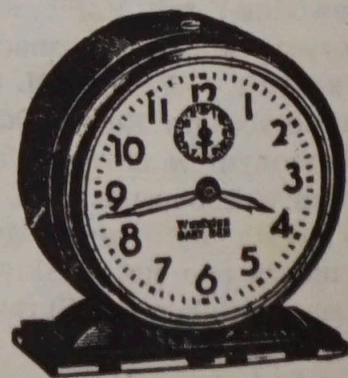
Roczna (50 numerów) ..... Cr\$ 2.000,00

Kraje Ameryki ..... U\$ 70 dolarów

Kraje Europy, Azji i Oceanii .. U\$ 80 dolarów

Sposób opłacenia prenumeraty: Listownie lub telefonicznie, Przekazem Poczтовым, lub Czekiem na konto Edytora LUD Ltda.

OKULARY
BIŻUTERIE
ZEGARKI

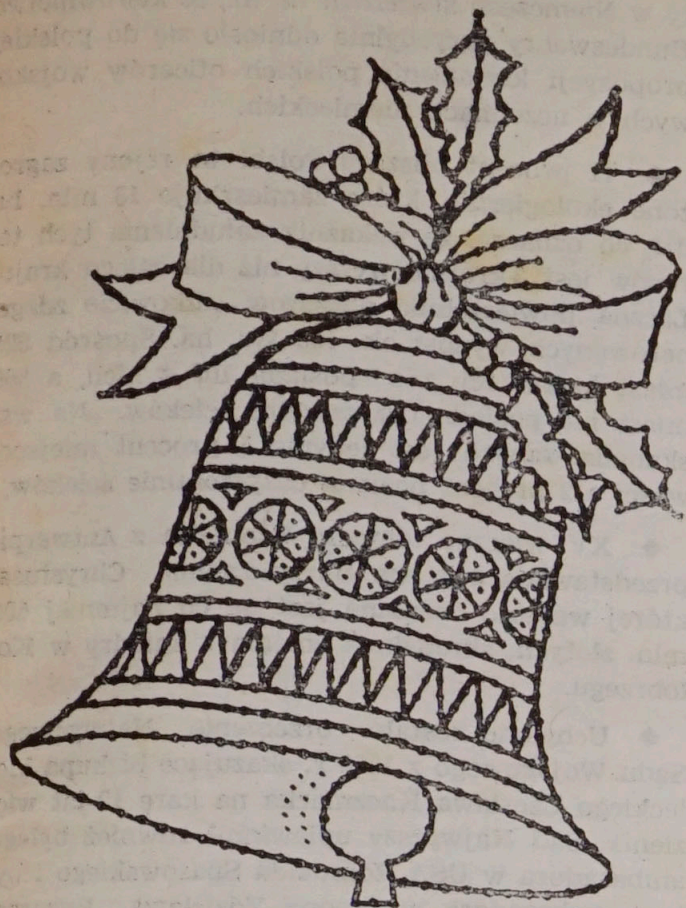

CARL R. RAEDER

Rua Riachuelo, 147

CURITIBA — PARANA

DOSIEGO ROKU!

czą, lisią czy niedźwiedzią skórę. Stąd przysłowie: Biega by z wilczą skórą po kołędzie. Lud polski zęgnął rok stary i witał nowy z wielką wesołością. Fige i dowcipy młodzieży sypały się jak z rękawa. Chłopaki i dziewczęta robili sobie wzajemnie rozmaite psoty. Mażą szyby w chałupach gliną lub drzwiami pniem zakładając żądając okupu za jego usunięcie, kradną rzeczy i za wykup sprawiają wspólną ucztę. O wigilii Nowego Roku mówiono: szczydry to wieczór albo bogaty wieczór!

Przekazujemy wszystkim czytelnikom życzenia na Nowy Rok, złożone przez wielkiego pisarza Józefa I. Kraszewskiego w roku 1886 na rok przed swą śmiercią:

Rok Nowy! Witajmy Rok Nowy!
Choć włos nam siwizna przyprószy,
Choć cierniem opasze nam głowy,
Choć lzy wyciśnięte nam z duszy,
Rok Nowy! Witajmy Rok Nowy!

Choć prawda się zaćmi na chwilę,
Choć fałszu nas wrzawa zagłuszy,
Choć prawo da złamać się sile,
My wiarą krzepmy się w duszy,
Że każda łza w krzywdach przelana
To lepszej przyszłości jest ziarno,
Że wszystkie zliczone u Pana
I żadna nie pójdzie na marno.

Więc choć nas smagają katusze,
Choć burzą nam grozi rok nowy
My w górę i serca i dusze
Podnośmy i oczy i głowy,
Witajmy, witajmy Rok Nowy!

Ale, ale, z wszystkich najważniejsze: spojrzeć na odchodzący STARY ROK lewym, a na NOWY ROK prawym okiem w myśl starego porzekadła wileńskiego: OKA LEWA — ŁZY WYLEWA, OKA PRAWA — RADOŚĆ DAWA! i po staropolsku DOSIEGO ROKU!

Czesław Halski ("Dziennik Polski")

CIEKAWOSTKI

◆ W Stanach Zjednoczonych stwierdzono w ostatnich tygodniach znaczny wzrost zainteresowania Pismem świętym oraz wszelkiego rodzaju literaturą religijną. Zwiększyła się ilość audycji radiowych i telewizyjnych o podobnym charakterze. Zdaniem sekt fundamentalistycznych wiąże się to z kryzysem w rejonie Zatoki Perskiej oraz możliwością wybuchu wojny obejmującej nie tylko Bliski Wschód, ale i inne części świata. Jak powiedział Robertson, autor książki "Nowe Millennium" — Suddam Hussein nie jest jeszcze antychrystem, o którym mówi Pismo święte, niemniej jest "zapowiedzią wojny, która zostanie rozpętana przeciwko Izraelowi".

◆ Według waszyngtońskiej komisji zajmującej się badaniami warunków mieszkaniowych w największych miastach świata, na pierwsze miejsce tak pod tym, jak i wieloma innymi względami (takimi jak bezpieczeństwo, higiena, opieka społeczna itd.) wysuwają się: Melbourne, Montreal i Seattle. Na drugim miejscu znajduje się konurbacja Essen-Dortmund-Duisburg oraz Atlanta, a na trzecim Detroit, to znaczy nie tyle jego centrum, co peryferie i pobliskie miejscowości. Dopiero piąte miejsce zajmują Paryż i Londyn — ale i tu na względzie ma się ich dalej położone dzielnice. Na szarym końcu listy znalazły się miasta: Lagos, Kinszasa, Kanpur, Dhaka oraz Recife. Wiele spośród stu największych miast świata "stacza się do poziomu najgorszych slumsów, jakie kiedykolwiek istniały" — stwierdza sprawozdanie wspomnianej komisji.

◆ Pediatria amerykański Kurt Gold, który jest wykładowcą medycyny na Uniwersytecie Kalifornijskim, przeprowadził badania dzieci i młodzieży celem zorientowania się czy i w jakim stopniu stale przypatrywanie się najrozmaitszym progra-

mom telewizyjnym wpływa na ich samopoczucie i ogólny stan zdrowia. U 1.100 młodych ludzi poświęcających dziennie ponad dwie godziny na oglądanie telewizji Gold stwierdził znacznie większy poziom cholesterolu w krwi niż u dzieci, które znacznie mniej czasu na to przeznaczają. Jedna czwarta dzieci-telewizorów właściwie wymagała już leczenia.

Te i inne badania przeprowadzone przez doktora Golda przekonały go iż "ślęczenie przy aparatach telewizyjnych oraz video jest szkodliwe na serce". Poza tym — podkreślili kardiologowie amerykańscy na niedawnej konferencji — "telewizja rozleniwia tak fizycznie jak i umysłowo oraz zabija inicjatywę". Wniosek stąd zdaje się być oczywisty: należy stanowczo zmniejszyć czas przeznaczany na oglądanie programów telewizyjnych a poza tym być bardzo selektywny w doborze programów.

TUNEL

W styczniu roku przyszłego prezydent Francji i premier Wielkiej Brytanii spotkają się w połowie drogi pod kanałem La Manche, aby oficjalnie utworzyć francusko-brytyjski tunel, mianowicie jego środkową obsługową część. Przywódcy ci wyrąbą ostatnie kawałki kredowej skały, aby połączyć odcinki brytyjski i francuski tego tunelu i stworzyć suchą drogę z Anglii na kontynent europejski, o czym od lat dwustu marzyły pokolenia. Po wykończeniu dwóch tuneli kolejowych — dla ruchu północ — południe i południe — północ konstrukcja ta stanie się największym osiągnięciem cywilnej inżynierii dwudziestego wieku.

Oczekiwane w listopadzie spotkanie brytyjskich i francuskich machin wiertniczych pod La Manche poprzedziło trzydzieści nieudanych prób budowy tunelu lub mostu. Warto teraz przypomnieć chronologię obecnej udanej, historycznej.

W roku 1985 rządy brytyjski i francuski zaprosiły firmy budowlane do składania ofert-kosztorysów na budowę tunelu; w r. 1986 p. Thatcher i Mitterrand podpisali traktat o budowie tunelu; traktat ten został w roku 1987 ratyfikowany przez parlamenty obu krajów i w tymże roku rozpoczęły się roboty pod Dover i Calais; w 1988 rozpoczęto z obu stron borowanie — z początku środkowego tunelu obsługowego a później po obu jej stronach tuneli kolejowych; w roku 1989 zaczęto budować węzły kolejowe, stacje i budynki stacyjne w Anglii i Francji; w listopadzie 1990 r. nastąpiło spotkanie francuskich i brytyjskich machin borujących tunel obsługowy; na styczeń 1991 r. zaplanowano spotkanie premiera W. Brytanii i prezydenta Miterranda w tym tunelu; w czerwcu 1991 r., a najpóźniej we wrześniu tego roku ma nastąpić zakończenie wiercenia dwóch tuneli kolejowych i budowy węzłów po obu stronach; w roku 1992 planuje się wykończenie wszystkich budynków stacyjnych i wreszcie na rok 1993 — po ściągnięciu na miejsce osobowego i towarowego taboru kolejowego — otwarcie tunelu dla normalnego ruchu.

Irmãos Hauer & Cia. Limitada

Rua José Bonifácio, 66 — Fone: 222-7744

FERRAGENS EM GERAL

Bronze, latão, cobre, alumínio em barras, chapas e tubos, chapas inox — Ferramentas Gedore, Corneta, Stanley, Motores elétricos, colas e adesivos Alba, pregos e arames, cordas de nylon e sisal, lona plástica, tintas e vernizes, máquinas elétricas BOSH, telas, painéis e caldeirões de alumínio (linha Hotel).

Joalheria a Pérola e Ótica Moderna

JÓIAS
RELÓGIOS
ÓTICA

CRISTAIS

PORCELANAS

ARTIGOS PARA PRESENTES

NACIONAIS E ESTRANGEIROS

A VISTA OU A CRÉDITO

DESCONTOS ESPECIAIS

Rua Presidente Faria, 282 —

R. M. Floriano Peixoto, 12 — Fone: (041)223-4975

CURITIBA

PARANÁ

Uroczystości związane z przemijaniem starego roku i początkiem nowego są różne na całym świecie gdzie je obchodzą, ale mają jedną cechę wspólną: reprezentują jakby krótki cykl życia, którego jedna część dobiegła końca a druga się zaczęła.

W roku 46 przed Chrystusem Juliusz Cezar zreformował kalendarz i styczeń wysunął na pierwsze miejsce roku, zaraz po tak zwanych "saturnaliach" — okresie wielkiej radości ale i rozpusty. Chrześcijaństwo tym świętom ostro się sprzeciwiało, a historyk chrześcijański, Tertulian (160-220 A.D.), nad nim ubolewał. Sobór w Auxerre potępił "saturnalia" jako wymysł szatana, a sobór w Tours nakazał w dzień Nowego Roku modły i msze błagalne. Tańce zostały zakazane, inne występstwa karano ciężką pokutą i trzytygodniowym postem o chlebie i wodzie.

Prawie wszystkie kraje wprowadziły kalendarz gregoriański w XVI wieku, z wyjątkiem Rosji; Szkocja przyjęła go dopiero w 1600 roku, a jeszcze później Anglia, bo dopiero w 1752. I dlatego święto Nowego Roku przypadające na dzień 1 stycznia nie jest bynajmniej — jakby się wydawało — stare. Według kalendarza żydowskiego, opartego na fazach słońce — księżyc, jest świętem ruchomym.

W Japonii wypieka się dwa ciasta: jedno — "męskie" poświęcone słońcu, drugie ciasto "żeńskie" poświęcone księżycowi. W Indiach czci się nowy rok jako okres zmazujący grzechy i przewiny ale i święto oczyszczające rzeki i strumienie; nakazuje też odbywanie długich, odległych pieszych pielgrzymek. W południowej części tego kraju gotuje się ryż, z którego ziaren wróży się czy rok będzie pomyślny?

Wiele krajów czci ten dzień — symbol przemijania starego roku — piciem, obżeraniem się a nawet orgiami seksualnymi; o północy dmą w mosiężne trąby, w drewniane trombity, biją w dzwony duże, pałeczkami trącają małe dzwonki, walą w gongi i bębny, i z całej siły grzmą w tamtamy z towarzyszeniem potwornych wrzasków. W Ameryce niektóre dzikie plemiona na dalekiej północy obchodzą Nowy Rok w listopadzie, wśród wielu szczepów południowoamerykańskich oblewa się przechodniów kubłami zimnej wody przez drzwi i okna, stąd tłok na środku wąskich uliczek.

Dawni Polacy witali się w Nowy Rok słowami: "Bóg cię stykaj!" co było życzliwym oddaniem opieki Boskiej. Ci, którzy obchodzili domy innych z powinszowaniem, nosili owies w rękawicy i na wszystkie rogi stołu sypali po szczypcie, aby tak całe stoły założone były chlebem w nowym roku!

"Pachołkowie i słudzy, złapawszy młodego wilczka, liska lub niedźwiedzia po domach wprowadzali, a często też sami przebierali się w wil-

Jak okradano ofiary obozów

W Warszawie podano do wiadomości publicznej jak PRL oszukiwano i okradano pozostające przy życiu ofiary pseudomedycznych eksperymentów, przeprowadzanych na więźniach niemieckich obozów koncentracyjnych.

W roku 1972 rząd RFN przyznał Polsce odszkodowania w wysokości miliarda 300 milionów marek przeznaczonych dla wszystkich ofiar tego rodzaju eksperymentów. Poza tym rząd RFN przeznaczył dodatkowo 3 miliony marek na pokrycie administracyjnych i technicznych kosztów, związanych z rozdzielaniem tych odszkodowań. Ówczesny rząd PRL, na czele którego stał Piotr Jaroszewicz, postanowił zadysponować tą sumą według własnego uznania i wbrew postanowieniom umowy polsko-niemieckiej, która wyraźnie określała cel na jaki była przeznaczona.

Według niedawnego oświadczenia obecnego ministra zdrowia Andrzeja Kosiniaka-Kalesza sposób rozdzielania tych odszkodowań był jednym wielkim skandalem. Komisje ministerstwa zdrowia, decydujące o przyznawaniu tych odszkodowań, odrzuciły blisko połowę wniosków, "przeznaczając" 40 milionów marek z sumy przeznaczonej na indywidualne odszkodowania na budowę sanatoriów oraz innego rodzaju pomocy dla byłych kombatantów. Nie trudno domyśleć się o jakich kombatantów chodziło.

Prawie połowę pieniędzy przeznaczonych na częściowe już tylko i spóźnione odszkodowanie

dla osób tak okrutnie pokrzywdzonych przez los ówczesni partyjniacy po prostu przywłaszczyli sobie na własny użytek, skrupulatnie zacierając wszelkie ślady. Nie wiadomo też co stało się z trzema milionami marek, przeznaczonych na pokrycie kosztów administracyjnych. Podobno pieniądze te są jeszcze na jakimś koncie. Nie sposób również ustalić kto przywłaszczył sobie ogromne zarobki z oszustwa polegającego na tym, że tylko 25 procent przyznanych odszkodowań wypłacono w markach niemieckich, a resztę w złotych — a więc po sztucznie niskim kursie. Moralne i polityczne aspekty tego skandalu to osobny temat. Ale skandal ten wymaga pełnego wyjaśnienia i osądzenia choćby przed "trybunałem opinii publicznej", bo żyją nadal ludzie za ten skandal odpowiedzialni. I tak żyje nadal ówczesny I sekretarz KC PZPR Edward Gierek, Piotr Jaroszewicz i wielu innych.

Według informacji ujawnionych obecnie w Warszawie ówczesne władze PRL znaczną część zarekwirowanej sumy pieniędzy przeznaczili na wygodne życie partyjników, a także na ośrodki wczasowe dla funkcjonariuszy SB znajdujących się już na emeryturze w dowód zasług za mordowanie żołnierzy Armii Krajowej i innych patriotów polskich, oraz za znęcanie się nad ich rodzinami.

("Dziennik Polski")

Fundusz Marshalla z pomocą Polsce

Czy Polska może liczyć na pomoc z funduszu Planu Marshalla? Jest to pytanie z pozoru tylko bezsensowne. Już teraz pewne, choć niewielkie, pieniądze płyną do Polski. Zajmuje się tym amerykańska fundacja charytatywna, "The German Marshall Fund of the United States". Kilka słów o tej fundacji: W roku 1972 ówczesny kanclerz Niemiec Zachodnich Willi Brandt, wygłosił przemówienie w Harvardzie z okazji 25 rocznicy Planu Marshalla. Oświadczył on, że jako gest wdzięczności za otrzymaną pomoc amerykańską, parlament zachodniemiecki postanowił przeznaczyć kilkaset milionów marek Stanom Zjednoczonym na cele charytatywne. W związku z tym w Ameryce powołano do życia fundację. Jej powiernicy postanowili, że dochody uzyskane z tych funduszy zostaną przeznaczone na pogłębianie zrozumienia i współpracy między Stanami Zjednoczonymi a Europą.

W roku ubiegłym powiernicy funduszu doszli do wniosku, że nadszedł czas, by część tych pieniędzy przeznaczyć na pomoc Polsce i Węgrom, przede wszystkim w dziedzinie wzmocnienia w tych krajach prasy i środków masowego przekazu. Fundusz wyposażył około 40 gazet prowincjonalnych w Polsce w nowoczesny sprzęt, a następnie rozpoczął działalność szkolenia dziennikarzy i menadżerów radia i telewizji.

Zorganizowanie odpowiednich kursów i seminariów powierzono Janowi Krok-Paszkowskiemu, mającemu wieloletnie doświadczenie na stanowiskach kierowniczych w Radio Wolna Europa i w BBC.

Pierwszy, dwutygodniowy kurs dla dziennikarzy radiowych odbył się w czerwcu tego roku w

Warszawie. W zespole wykładowców znaleźli się, poza organizatorem, byli pracownicy BBC, Małgorzata Jarzembowska i Józef Biliński.

W tym roku odbyły się dalsze dwa kursy: w Katowicach i w Łodzi, oraz w Warszawie, z udziałem organizatora i Anglika mówiącego po polsku, Noela Clarka, byłego pracownika BBC i wybitnego tłumacza poezji polskiej na język angielski. Kurs w Warszawie miał charakter seminarium, w którym wzięła udział cała Dyrekcja Polskiego Radia.

Planowane są dalsze kursy w Gdańsku, Szczecinie, Poznaniu, Wrocławiu, Krakowie i w Lublinie, a następnie kursy dla telewizji, która już wyraziła swoje zainteresowanie.

Miejmy nadzieję, że ta działalność Funduszu amerykańskiego w Polsce przyczyni się do ogólnego podniesienia poziomu radia i telewizji i zacieśnienia współpracy Polski ze Stanami Zjednoczonymi i całym Zachodem.

Jan Żurawski

WIADOMOŚCI Z POLSKI

◆ Minister obrony narodowej, wiceadmiral Piotr Kołodziejczyk po powrocie z oficjalnej wizyty w Niemczech stwierdził m. in., że kierownictwo Bundeswehry przychylnie odniosło się do polskiej propozycji kształcenia polskich oficerów wojskowych w uczelniach niemieckich.

◆ 11 procent obszaru Polski to rejony zagrożone ekologicznie, które zamieszkuje 13 mln. ludzi, co oznacza, że wskaźnik zaludnienia tych terenów jest 3-krotnie wyższy niż dla całego kraju. Łączna powierzchnia obszarów całkowicie zdegenerowanych wynosi ok. 100 tys. ha. Spośród 825 miast kanalizacji nie posiada 109 z nich, a 366 miast nie posiada oczyszczalni ścieków. Na wsi skanalizowanych jest jedynie 5 procent miejscowości a 2 procent posiada oczyszczalnie ścieków.

◆ XVI-wieczna tempera Schmidta z Antwerpii przedstawiająca scenę ukrzyżowania Chrystusa, której wartość oceniana jest na co najmniej 500 mln. złotych, skradziona została z katedry w Kolobrzegu.

◆ Uchylone zostało orzeczenie Najwyższego Sądu Wojskowego z 1958 r. skazujące biskupa kieleckiego Czesława Kaczmarska na karę 12 lat więzienia. Sąd Najwyższy uniewinnił również byłego ambasadora w USA Romualda Spasowskiego i byłego ambasadora w Japonii Zdzisława Rurara, skazanych na karę śmierci po poproszeniu przez nich o azyl po ogłoszeniu stanu wojennego.

◆ Obradowała 244 Konferencja Episkopatu Polski, która poświęcona była programom duszpasterskim na ostatnie 10 lat kończącego się wieku, a także omówienie stanu przygotowań do przyszłorocznej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski. Zamiast zwyczajowego komunikatu z obrad biskupi ogłosili słowo pasterskie w którym stwierdzają m. in., że "powszechny udział w wyborach prezydenta państwa jest również moralnym obowiązkiem".

◆ Komisja Episkopatu do spraw Dialogu z Judaizmem wydała oświadczenie w którym m. in. przypomina słowa Ojca świętego wypowiedziane w 50 rocznicę wybuchu II wojny światowej, że "wrogość lub nienawiść wobec judaizmu pozostaje w całkowitej sprzeczności z chrześcijańską wiarą godności człowieka".

◆ Badania CBOS-u wskazują na malejący optymizm społeczny. 79,3 proc. ankietowanych uznało warunki życia za złe (w ub. miesiącu 66,9 proc.), za średnie 13 proc. (21,9 proc.), a za dobre 3,2 proc. (5,4 proc.). W poprawę warunków materialnych w ciągu 2 lat wierzy 37,1 proc., natomiast 38,3 proc., przewiduje, że będzie gorzej lub bez zmian. Ponad połowa badanych stwierdziła, że sytuacja ich rodzin pogorszyła się w ciągu ostatnich miesięcy.

◆ Weryfikację przyznanych dotychczas uprawnień kombatanckich uchwalił Sejm przyjmując nową ustawę o kombatanckich. Zgodnie z decyzją Sejmu funkcjonariusze informacji wojskowej i organów bezpieczeństwa w latach 1944-56 nie utracą automatycznie uprawnień kombatanckich, lecz dopiero po udowodnieniu im przestępstwa działania na szkodę obywateli walczących o niepodległość RP. Decyzję tę poseł Jan Rokita uznał za kompromitację Sejmu.

◆ Prowadząc od 16 lat działalność na rzecz upośledzonych i niepełnosprawnych dzieci w Polsce major Henryk Baranowski został ostatnio wraz ze swą małżonką przyjęty na prywatnej audjencji przez Papieża Jana Pawła II. Dzięki ich inicjatywie zakupiony został w pobliżu Warszawy pałac w Luberadzu, który dostosowany zostanie do potrzeb ociemniałych, a uzdolnionych muzycznie dzieci. Na skutek starań państwa Baranowskich do Anglii przybędzie grupa młodzieży z Polski i Litwy, która weźmie udział w "Christmas Gala" w londyńskim Royal Albert Hall w dniu 18 grudnia. Poza tym grupa ta wystąpi w innych miejscowościach, m. in. w Colchester, Clacton i Ipswich oraz 16 grudnia w sali parafialnej na Ealingu.

Facas e facões inoxidáveis — Lúpulo americano e alemão — Pannels de pressão — Peças para máquinas de cortar grama — Linha completa em cutelaria para barbeiros — Bengalas — Afiadoes em geral — Consertos de aparelhos elétricos — Ferros elétricos automáticos — Churrasqueiras em ferro — Espetos — Foles e grelhas para churrasqueiras — Torradores de café e moedor — Tamancos em couro — Cuias e bombas para chimarrão.

A LIBERTY

Rua Trajano Reis, 78

Fones: 234-3741 e 252-1735

CURITIBA

PARANA

Auto Vidros São Cristóvão Ltda.

TEM DE TUDO — VIDROS ORIGINAIS PARA AUTOMÓVEIS E CAMINHÕES, BORRACHAS E ACESSÓRIOS — COLOCAÇÃO — ATACADO — O MELHOR EM PREÇOS E SERVIÇOS —

MATRIZ: Rua Nilo Cairo, 52 — Administração — CEP 80.060

FILIAL 01: Rua Conselheiro Laurindo, 961 — Ramais 114 e 115 — CEP 80.060

FILIAL 02: Rodovia BR-116 — Km 105 n.º 17.745 — Ramais 116 e 117 — 81.500 — CURITIBA - PARANA

FILIAL 03: Av. Gal. Charles de Gaulle, 347 — CEP 05.124 — FONE: (011) 261-3646 — Telex (11) 80116 — AVSC Parque São Domingos — SAO PAULO-SP

ATACADO PABX: (041) 222-6565 — TELEX: (041) 2188